33 552 Slachtofferbeleid

34 843 Seksuele intimidatie en geweld

Nr. 158 Brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 oktober 2026

Goede zorg en ondersteuning na seksueel geweld zijn essentieel voor het herstel van slachtoffers. Ook de inzet van het strafrecht is belangrijk met het oog op waarheidsvinding, genoegdoening, preventie en normering. Omdat de belangen van het strafrecht en de behoeften van slachtoffers niet altijd samenvallen en een strafrechtelijk traject emotioneel belastend kan zijn voor slachtoffers, is goede afstemming en samenwerking tussen zorg, ondersteuning en justitie cruciaal. Hoewel hierin al stappen zijn gezet, ervaren slachtoffers nog te vaak een versnipperd aanbod. Sterkere samenwerking tussen betrokken organisaties is nodig, zodat slachtoffers ongeacht waar zij zich melden (één loket gedachte), snel de juiste hulp krijgen, hun verhaal niet onnodig hoeven te herhalen en zij toegang hebben tot het volledige aanbod van zorg, ondersteuning, bescherming en recht.

In deze brief informeren wij, de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid en de minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport, uw Kamer over een belangrijke stap die wij in dit kader zetten met de politie, het Openbaar Ministerie (OM), Centrum Seksueel Geweld (CSG), Slachtofferhulp Nederland (SHN), Perspectief Herstelbemiddeling (PH) en Veilig Thuis (VT) om te komen tot een goed georganiseerd landschap voor slachtoffers van seksueel misbruik en geweld. Het betreft een principebesluit om over te gaan tot een landelijke uitrol van een door professionals ontwikkelde werkwijze voor de hulpverlening aan slachtoffers van seksueel misbruik en geweld.

Wij als verantwoordelijke bewindspersonen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid en het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, maar ook de betrokken organisaties zelf hebben de overtuiging dat slachtoffers met een uniform vormgegeven eerste contact (ongeacht waar zij aankloppen), multidisciplinaire triage en een vast aanspreekpunt beter worden geholpen. Daarmee geven we ook invulling aan actielijn 5 van het Nationaal Actieprogramma Aanpak Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag en Seksueel Geweld’ waarin de opdracht is opgenomen om ervoor te zorgen dat slachtoffers die daarnaar op zoek zijn op een laagdrempelige manier goede hulpverlening ontvangen die makkelijk vindbaar is. Bij het principebesluit tot landelijke uitrol, is het onderzoeksrapport ‘evaluatie praktijktest nieuwe werkwijze voor de hulpverlening aan slachtoffers van seksueel geweld’ betrokken, wat op 9 juli aan uw Kamer is verstuurd.[1] In deze brief zullen wij ook ingaan op de resultaten van dit onderzoek dat in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Datacentrum (WODC) is uitgevoerd door Regioplan in samenwerking met het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR), en daaruit voortvloeiende aanbevelingen.

*Achtergrond*
Uit het onderzoeksrapport van het Verwey-Jonker Instituut uit 2024 onder de titel

[1] Kamerstukken II, 2025-2026, 33 552, nr. 157.

‘Laagdrempelige hulp voor slachtoffers van geweld in afhankelijkheidsrelaties’, bleek dat het hulpaanbod voor slachtoffers van seksueel misbruik en geweld breed is, maar ook versnipperd en niet altijd aansluit bij de behoeften van slachtoffers. Slachtoffers weten niet altijd waar zij terecht kunnen en moeten bovendien vaak meerdere keren hun verhaal doen bij verschillende (hulp)organisaties voordat zij op de juiste plek terecht komen. Daarnaast bestaan er regionale verschillen als het gaat om de samenwerking tussen organisaties, waardoor het aanbod van zorg en ondersteuning aan slachtoffers niet overal hetzelfde is.[2]

Om de genoemde knelpunten op te lossen, hebben voornoemde organisaties eerder de ambitie vastgelegd om te komen tot betere samenwerking. De ministeries van Justitie en Veiligheid en Volksgezondheid, Welzijn en Sport hebben, in samenwerking met de Vereniging voor Nederlandse Gemeenten (VNG), de organisaties vervolgens gefaciliteerd bij het ontwikkelen van een nieuwe werkwijze onder de noemer ‘goed georganiseerd hulplandschap voor slachtoffers van seksueel misbruik en geweld’, ook wel ‘gezamenlijke aanpak’.

De werkwijze - die is ontwikkeld door professionals uit de praktijk, met betrokkenheid van ervaringsdeskundigen en de advocatuur - stelt de behoeften van slachtoffers en hun (in)directe omgeving centraal en bestaat uit drie kernelementen:
- Slachtoffers hebben een uniform eerste contact met één van de organisaties. Het maakt niet uit waar zij zich melden (één gezamenlijke entrée). Tijdens het eerste contact wordt informatie voor triage opgehaald en vastgelegd;
- Slachtoffers komen snel op de juiste plek(ken) door doorlopende multidisciplinaire weging en triage (MDT) van casuïstiek door alle organisaties. Hierdoor worden medische, veiligheids-, herstel-, ondersteunings- en strafrechtelijke aspecten niet los van elkaar beoordeeld, maar in samenhang bezien;
- Slachtoffers en hun (indirecte) omgeving worden gekoppeld aan een vast aanspreekpunt die het overzicht bewaakt en zorgt voor warme overdracht richting één van de organisaties en/of andere instanties.

De nieuwe werkwijze is vastgelegd in een handboek met daarin de werkinstructie voor professionals.

*Principebesluit landelijke uitrol*
Omdat de werkwijze door alle organisaties en ook de ministeries en de VNG als veelbelovend werd beoordeeld, is deze met financiering vanuit het Rijk eind 2025 en begin 2026 in twee regio’s (Oost-Brabant en Zuid- Holland) getest en ook geëvalueerd. De evaluatie heeft een aantal nuttige inzichten en aanbevelingen opgeleverd. Daarnaast is een uitvoerbaarheidstoets gedaan om te bezien of de werkwijze ook uitvoerbaar is. Een samenvatting is terug te vinden aan het eind van deze brief.

Uit de evaluatie blijkt dat wetenschappelijke, meetbare effecten van de praktijktest onvoldoende basis bieden om de effectiviteit van de werkwijze als geheel vast te stellen. Dit heeft te maken met de doorlooptijd van de praktijktest en de grootte van de steekproef van slachtoffers. De professionals waren gedurende de praktijktest nog vooral bezig met het eigen maken van de ontwikkelde werkwijze. Daarnaast betreft het werken met de nieuwe werkwijze

---

[2] Kamerstukken II, 2022-2023, 28 345, nr. 261 (rapportage Verwey-Jonker Instituut, *Laagdrempelige hulp voor slachtoffers en plegers van geweld in afhankelijkheidsrelaties*).

een veranderopgave, die vraagt om verheldering van verantwoordelijkheden en taken, goede samenwerkingsafspraken, oefenen met nieuwe rollen en inpassing in de bestaande regionale (samenwerkings)structuren. Dat vergt tijd en langduriger werken op deze manier. Om de effecten van de werkwijze goed in kaart te kunnen brengen is een langere meetperiode nodig en voldoende respondenten (slachtoffers).

Wel onderstrepen de uitkomsten het belang van betere samenwerking tussen de verschillende bij slachtoffers van seksueel misbruik en geweld betrokken organisaties. Ook is er een wetenschappelijke onderbouwing dat de drie elementen uit de werkwijze (uniform eerste contact, multidisciplinaire triage en een vast aanspreekpunt) - mits wordt voldaan aan een aantal belangrijke randvoorwaarden - kunnen bijdragen aan het verbeteren van zorg en ondersteuning aan slachtoffers. Bovendien blijkt uit de interviews die zijn afgenomen dat de uitvoeringspraktijk en daarmee de professionals die dagelijks werken met slachtoffers de bedoeling van de werkwijze onderschrijven. Verschillende regio's hebben al aangegeven graag op deze manier te willen werken. De werkwijze leidt volgens hen tot betere samenwerking, onderling vertrouwen, korte lijnen en betere afstemming, wat ten goede komt aan de zorg en ondersteuning aan slachtoffers. Daarmee ligt er op uitvoerend niveau draagvlak om hiermee blijvend aan de slag te gaan. De uitvoerbaarheidstoets bevestigt dit beeld en ook bestuurders hebben uitgesproken achter de werkwijze te staan in een hiertoe georganiseerd bestuurlijk overleg.

Hiermee is er brede steun voor de ontwikkelde werkwijze. Tegelijkertijd is ook uitgesproken dat – zoals benoemd in het evaluatierapport en de uitvoerbaarheidstoets (procesmatig begeleid door PWC) – nog een aantal belemmeringen bestaat. Het gaat dan met name om het bestaan van onduidelijkheid over rollen en taken van de (hulp)organisaties (CSG's en SHN). Om de effectiviteit van de gezamenlijke aanpak verder te versterken, is het belangrijk dat zowel de expertise van de betrokken partijen als de rollen, taken en verantwoordelijkheden binnen de samenwerking helder zijn. Dit biedt de basis om de werkinstructie hierop aan te passen en draagt bij aan een eenduidig kader voor professionals. Betrokken bestuurders hebben het vertrouwen uitgesproken dat deze belemmeringen de komende periode kunnen worden weggenomen en commitment uitgesproken om zich in te zetten om de nieuwe manier van werken in hun organisaties en naar buiten toe uit te dragen. De samenwerking tussen alle betrokken partijen, voor betere afstemming en kortere lijnen, is essentieel voor een goed georganiseerde en samenhangende aanpak. De samenwerking tussen SHN en het CSG vormt daarbinnen een onderdeel. De Landelijke Stichting CSG en SHN hebben dit nader geconcretiseerd door nadrukkelijk een gezamenlijke ambitie neer te leggen waarin goede samenwerking, vanuit hun eigen expertise stevig gepositioneerd zijn en hun krachten bundelen tot complementaire, eenduidige hulp voor slachtoffers van seksueel geweld.

Op basis van vertrouwen is het principebesluit door alle betrokken organisaties genomen dat kan worden gestart met de voorbereidingen voor landelijke ingebruikname van de werkwijze. Daarbij worden de aanbevelingen uit de evaluatie en de uitvoerbaarheidstoets meegenomen.
Belangrijke aandachtspunten bij de implementatie zijn dat:

1. de organisatorische randvoorwaarden rondom informatievoorziening en informatie-uitwisseling goed georganiseerd zijn zodat professionals geen extra tijd kwijt zijn aan administratieve taken, en

2. dat professionals de ruimte en tijd krijgen om te oefenen met de nieuwe werkwijze.

Daarom zullen in 2026 de nodige voorbereidingen worden getroffen om deze randvoorwaarden in te vullen en zal heel 2027 worden uitgetrokken om de werkwijze gefaseerd in gebruik te nemen. Op die manier kunnen regio's die daar klaar voor zijn snel starten en krijgen regio's waar de samenwerking nog minder vergevorderd is meer tijd ter voorbereiding.

*Tot slot*

Wij achten het in het belang van alle slachtoffers van seksueel misbruik en geweld dat deze - door de uitvoeringspraktijk voorgestane - verbetering wordt ingezet.

Wij juichen het toe dat alle betrokken organisaties zich willen inspannen om - nog beter dan nu al het geval is en op basis van de al positieve voorbeelden uit de praktijk - samen te werken en de benodigde veranderopgave uit te dragen en vorm te geven zodat slachtoffers, waar zij zich ook melden, altijd toegang hebben tot het meest passende aanbod van zorg, ondersteuning, bescherming en recht.

De staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
K.T. van Bruggen

De minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport,
W.R.C. Sterk

**Samenvatting uitkomsten evaluatie en uitvoerbaarheidstoets**

*Evaluatie praktijktest nieuwe werkwijze hulpverlening bij seksueel geweld*
Doel van het onderzoek door Regioplan in samenwerking met het Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving (NSCR) was om zicht te krijgen op de resultaten en effecten van de ontwikkelde werkwijze en de ervaren meerwaarde daarvan door slachtoffers en professionals. Gaandeweg het onderzoek bleek het evenwel te vroeg om hierover uitspraken te kunnen doen. De reden hiervan is dat professionals tijdens de praktijktest nog bezig waren zich de nieuwe werkwijze eigen te maken, in te passen in hun dagelijkse werk en op punten nog een eigen invulling gaven aan de rollen en elementen zoals beschreven in het handboek bij de werkwijze. Om die reden heeft het onderzoek geen meetbare resultaten opgeleverd om te kunnen toetsen of de werkwijze doeltreffend is en ertoe leidt dat slachtoffers zich beter geholpen voelen. Om de beoogde effecten ervan meetbaar te kunnen maken moet de werkwijze simpelweg (langer) worden toegepast in de praktijk.
Wel biedt het onderzoek inzicht in de beoogde positieve effecten op basis van de theorie, de eerste ervaringen met de werkwijze, alsook met welke aspecten rekening moet worden gehouden in geval van doorontwikkeling en implementatie ervan. Het onderzoek heeft daarmee meer het karakter van een plan- en procesevaluatie gekregen.
*Bevindingen*
Uit het onderzoek komen twee belangrijke bevindingen naar voren:
- Op basis van de theorie blijkt dat de ontwikkelde werkwijze positief kan bijdragen aan de mate waarin slachtoffers zich geholpen voelen. Er is een sterke wetenschappelijke onderbouwing dat deze manier van werken leidt tot betere zorg en ondersteuning van slachtoffers. Wel benadrukt de theorie het belang van organisatorische randvoorwaarden voor het slagen van een werkwijze.
- De nieuwe werkwijze biedt genoeg aanknopingspunten voor verbetering van en afstemming binnen het hulplandschap voor slachtoffers van seksueel geweld. Succesvolle implementatie van de werkwijze vereist een aanpak waarin bestuurlijk commitment van de samenwerkende organisaties, duidelijkheid in rollen en de uitwerking van de elementen uit de werkwijze, praktische voorwaarden voor de uitvoerbaarheid en ondersteuning van professionals zijn geborgd.

*Aanbevelingen*
Vervolgens wordt een aantal aanbevelingen gedaan met het oog op landelijke ingebruikname van de werkwijze:
- Zorg voor stevig bestuurlijk commitment en gezamenlijke ambitie. Bredere implementatie vraagt om actief eigenaarschap van bestuurders en management. Anders blijft de uitvoering afhankelijk van de individuele inzet van professionals, ontstaat geen duurzame verandering en wordt beperkt gestuurd op een verbeterde ervaring van slachtoffers.
- Een succesvolle implementatie vereist een helder uitgewerkte werkwijze, zodat alle betrokkenen hetzelfde beeld hebben van het doel van de nieuwe werkwijze en van rollen en verantwoordelijkheden. Dit voorkomt interpretatieverschillen en vergroot de consistentie in de uitvoering. Belangrijke aandachtspunten voor de concretisering van de werkwijze zijn:
  - Duidelijke invulling van de regierol (taken, verwachtingen, frequentie, duur van het contact en afronding);
  - Heldere positionering van het MDT-overleg en een aanvullend inhoudelijk multidisciplinair overleg (triage versus inhoudelijke verdieping);

- Concrete werkafspraken voor de uitvoering, zoals informatie-uitwisseling, besluitvorming en opvolging/terugkoppeling;
- Duidelijke (en gedeelde) afspraken over het inbrengen van casussen voor triage.

- De omslag naar een nieuwe werkwijze vraagt om structurele gedragsverandering. Daar is ruimte voor nodig. Zonder deze ruimte blijven professionals terugvallen op bestaande routines en blijft de impact op het denken en doen van professionals beperkt, evenals de impact op slachtoffers. Daarom zijn randvoorwaarden nodig:
  - Voldoende tijd en capaciteit voor overleg en samenwerking;
  - Motivatie, sturing en ruimte om te oefenen, reflecteren en leren;
  - Expliciete aandacht voor wat er concreet anders moet in het dagelijks handelen van professionals;
  - Aansluiten bij de regionale context, bestaande samenwerkingsstructuren en behoeften uit de praktijk.
- Stuur op gezamenlijke kwaliteitsuitgangspunten en beoogde resultaten, maar houdt ruimte voor regionale uitvoering van de werkwijze en discretionaire ruimte voor professionals.
- Besteed aandacht aan structurele knelpunten in het hulpverleningslandschap, zoals verschillen in organisatiebelangen en werkwijzen, beperkte capaciteit en financiering en onduidelijkheid in regie. Het is nodig om deze knelpunten expliciet te adresseren en gezamenlijk afspraken te maken over verantwoordelijkheden.
- Effectieve implementatie vraagt om doorlopende ondersteuning van professionals.

*Uitvoerbaarheidstoets*

Om te kunnen vaststellen of de werkwijze ook uitvoerbaar wordt geacht door professionals die ermee moeten gaan werken en organisaties die de veranderopgave moeten gaan borgen, is – procesmatig begeleid door PwC - ook een uitvoerbaarheidstoets uitgevoerd. Deze is als bijlage bijgevoegd bij deze brief. Uit deze toets komt naar voren dat de werkwijze grotendeels duidelijk en werkbaar is en door professionals als waardevol ervaren wordt als het gaat om de uitvoering van hun werk. De basis voor verdere ingebruikname ervan staat. Tegelijkertijd komt ook uit deze toets naar voren dat nog stappen nodig zijn op het vlak van verduidelijking van verschillende elementen, borgen van noodzakelijke randvoorwaarden en professionele ondersteuning om de werkwijze succesvol naar structurele uitvoering te brengen. De adviezen komen meer concreet op het volgende neer.

- Eerste contact: het eerste contact is in de praktijk uitvoerbaar, mits aan twee samenhangende voorwaarden wordt voldaan. Administratieve ontlasting en betrouwbare, passende technische ondersteuning zijn essentieel om de werkwijze werkbaar te houden en te voorkomen dat professionals vastlopen in aanvullende registratielasten. Zonder deze basis komt de uitvoerbaarheid direct onder druk te staan. Daarnaast is gerichte sturing én blijvende aandacht voor gedragsverandering noodzakelijk. De werkwijze vraagt van professionals dat zij niet alleen nieuwe stappen uitvoeren, maar ook anders prioriteren en handelen in het eerste contact. Dit vergt voortdurende reflectie, begeleiding en explicitering van de bedoeling van de werkwijze, zodat professionals niet terugvallen in bestaande routines.

- Aanscherping MDT-overleg: het MDT-overleg is in de praktijk uitvoerbaar en van duidelijke meerwaarde, mits sprake is van heldere afbakening, structurele inrichting en bewust en consistent gebruik. Een gedeeld beeld over ‘passende

casuïstiek’ is noodzakelijk om de juiste zaken te ‘selecteren’. Zonder deze selectiviteit en voorbereiding neemt de inhoudelijke opbrengst af en kan het overleg onder druk komen te staan door tijdsbelasting en overlap met bestaande overlegvormen. Daarnaast vraagt het overleg van professionals dat zij het MDT niet standaard inzetten, maar doelgericht benutten als instrument voor multidisciplinaire afweging bij complexe(re) casuïstiek. Dit vergt gezamenlijke discipline, professionele ruimte om af te wijken wanneer een MDT geen meerwaarde heeft, en voortdurende aandacht voor de bedoeling van het overleg.

- Regierol: voor slachtoffers is een duidelijk contactpersoon waardevol en sturing op samenhang, voortgang en opvolging is essentieel - met name bij complexere casuïstiek waarin meerdere organisaties betrokken zijn. Tegelijkertijd blijkt het niet in elke casus passend of nodig om de regierol bij een aparte regiehouder te beleggen; hierdoor ontstonden soms juist extra schakels. Het proces rondom het koppelen van de regiehouder leverde onduidelijkheid op: (i) de term 'regiehouder' schepte verwachtingen die in de praktijk niet altijd waar te maken zijn, en (ii) de omvang, positie en verantwoordelijkheden van de rol — ten opzichte van bestaande casemanagementrollen van CSG en SHN of wettelijke taken van VT - riepen vragen op. Het verduidelijken van de regierol vraagt om aanscherping van het werkproces. Door niet standaard een regiehouder aan te wijzen, maar regietaken expliciet bij betrokken professionals te beleggen, is de verwachting dat regie ook goed kan worden geborgd. Wel is aandacht nodig voor de veranderopgave: regie vraagt meer dan de wijze waarop nu soms casemanagement wordt ingevuld.